

ZASTUPNIČKI DOM SABORA REPUBLIKE HRVATSKE

Na osnovi članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O UGOVORIMA O PRIJEVOZU U ŽELJEZNIČKOM PROMETU

Proglašavam Zakon o ugovorima o prijevozu u željezničkom prometu, koji je donio Zastupnički dom Sabora Republike Hrvatske na sjednici 2. listopada 1996.

Broj: 01-96-1675/1
Zabreb, 8. listopada 1996.

Predsjednik
Republike Hrvatske
dr. Franjo Tuđman, v. r.

ZAKON

O UGOVORIMA O PRIJEVOZU U ŽELJEZNIČKOM PROMETU

I. TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

Odredbe ovoga Zakona primjenjuju se na odnose koji nastanu iz ugovora o prijevozu putnika i stvari u unutarnjem željezničkom prometu i u međunarodnome željezničkom prometu, ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno.

Članak 2.

Tarifom ili drugim ugovornim odredbama između prijevoznika i putnika, odnosno pošiljatelja ne mogu se predvidjeti odredbe kojima se prijevoznik potpuno ili djelomično oslobađa od odgovornosti predviđene ovim Zakonom, teret dokazivanja prebacuje s prijevoznika ili kojima se za prijevoznika predviđaju pogodnija ograničenja odgovornosti od ograničenja predviđenih ovim Zakonom.

Članak 3.

Tarifa sadržava odredbe o općim prijevoznim uvjetima.

Tarifa se mora javno objaviti na uobičajen način.

Prijevoznik na svakome kolodvoru koji je otvoren za prijevoz putnika i stvari mora pokazati tarifu zainteresiranoj osobi ako ona to zahtijeva.

Tarifu donosi Uprava prijevoznika.

Članak 4.

Pojedini izrazi uporabljeni u ovome Zakonu imaju ovo značenje:

1. prijevoznik je društvo HŽ - Hrvatske željeznice i druga pravna osoba koja obavlja željeznički prijevoz,
2. korisnik prijevoza je osoba koja na temelju ugovora s prijevoznikom stječe određena prava i preuzima određene obveze,
3. putnik je osoba koja na temelju ugovora ima pravo na prijevoz,
4. naručitelj prijevoza je osoba koja u svoje ime za drugoga s prijevoznikom sklapa ugovor o prijevozu putnika i stvari,
5. pošiljatelj je osoba koja predaje stvar na prijevoz i s prijevoznikom sklapa ugovor,
6. primatelj je osoba koja je ovlaštena od pošiljatelja na određenoj kolodvoru preuzeti stvar predanu na prijevoz,
7. nositelj prava je osoba koja na temelju ugovora ima zahtjev prema prijevozniku,
8. pošiljka je jedna ili više stvari koje se predaju na prijevoz s jednom prijevoznom ispravom (tretni list, prtljažnica),
9. međunarodni željeznički promet jest prijevoz putnika i stvari željeznicom iz inozemstva u Republiku Hrvatsku, odnosno iz Republike Hrvatske u inozemstvo i prijevoz putnika i stvari preko teritorija Republike Hrvatske,
10. prtljaga jesu stvari koje putnik na temelju ugovora o prijevozu prtljage ima pravo prevesti u prtljažnom vagonu,
11. ručna prtljaga jesu stvari koje se mogu unijeti u putnički vagon i smjestiti na određeno mjesto, a koje putnik čuva sam,
12. tarifa je skup podzakonskih propisa, odredaba, pokazatelja uvjeta i cjenika koji zajedno sa zakonom čine jedinstveni materijalni propis u području željezničkog prijevoza,
13. kolodvor je svako željezničko službeno mjesto koje je otvoreno za cjelokupan ili ograničen prijevoz putnika i stvari (kolodvor, stajalište i sl.),
14. povlaštene dani su dani u kojima vrijede posebne prijevozne cijene,
15. vagonaska dangubina je naknada koju prijevoznik naplaćuje zbog prekoračenja propisanog roka utovara ili istovara ili zadržavanja vagona preko tarifom predviđenog roka.

II. PRIJEVOZ PUTNIKA

1. Ugovor o prijevozu putnika

Članak 5.

Ugovorom o prijevozu putnika prijevoznik se obvezuje putnika prevesti do određenoga kolodvora, a putnik se obvezuje prijevozniku platiti odgovarajuću naknadu za prijevoz.

Članak 6.

Prijevoznik mora prevesti putnika do odredišnog kolodvora onom vrstom i razredom vlaka kako je to ugovoreno, a prema objavljenome voznom redu i uz uvjete udobnosti i higijene koji se prema vrsti toga vlaka i trajanju putovanja smatraju potrebnima.

Prijevoznik u određenom vlaku putniku mora osigurati označeno mjesto ako je to posebno ugovoreno.

Ako je s naručiteljem prijevoza ugovoreno, prijevoznik uz ugovorene uvjete mora prevesti putnika posebnim vlakom koji nije predviđen voznim redom.

Članak 7.

Prijevoznik na uobičajen način mora objaviti vozni red, a na svakome kolodvoru koji je otvoren za prijevoz putnika na vidljivome mjestu istaknuti izvadak iz voznoga reda.

Članak 8.

Putnik prije početka putovanja mora pribaviti voznu kartu, a ako u kolodvoru u kojem počinje putovanje nema putničke blagajne ili ako u vrijeme dolaska vlaka nije uredovala, voznu kartu mora pribaviti u vlaku.

Vozna karta je dokaz da je sklopljen ugovor o prijevozu putnika, ali postojanje ugovora o prijevozu može se dokazivati i na drugi način.

Rok valjanosti vozne karte određuje se tarifom. Prijevoznik ima pravo odrediti valjanost voznih karata za povlaštene dane.

Članak 9.

Samo ako su ispunjeni uvjeti predviđeni posebnim propisima, ugovor o prijevozu može se sklopiti s osobom koja je oboljela ili za koju postoji sumnja da je oboljela od neke zarazne bolesti.

Prijave li se kod putnika za vrijeme prijevoza znaci neke zarazne bolesti predviđene posebnim propisima, prijevoznik mora postupiti prema tim propisima i toga putnika prevesti do prvoga mjesta gdje ima mogućnosti da mu se pruži potrebna zdravstvena pomoć.

Članak 10.

Prijevoznik ne mora primiti na prijevoz osobu za koju se na temelju njezina ponašanja može opravdano pretpostaviti da će ga onemogućiti u ispunjavanju njegovih obveza prema drugim putnicima (pijane osobe, nasilnici i sl.)

Prijevoznik bez obveze vraćanja naknade za prijevoz može isključiti iz prijevoza putnika koji svojim ponašanjem uznemirava druge putnike ili koji ne poštuje propise o javnome redu u vlakovima za vrijeme putovanja.

Članak 11.

Putnik ima pravo odustati od ugovora prije nego što započne njegova provedba.

Odustane li putnik od ugovora iz stavka 1. ovoga članka istoga dana, prijevoznik mu vraća prijevozninu bez umanjenja.

Odustane li putnik od ugovora nakon isteka roka iz stavka 2. ovoga članka, prijevoznik može

zadržati uplaćenu naknadu za prijevoz za iznos predviđen tarifom.

Članak 12.

Ne započne li prijevoz u vrijeme koje je određeno voznim redom ili ugovorom, putnik može odustati od ugovora i zahtijevati da mu se vrati naknada za prijevoz bez umanjenja.

Članak 13.

Putnik ima pravo uz ugovorene uvjete u roku valjanosti vozne karte prekidati putovanje na usputnim kolodvorima.

Ako putnik zbog prekida putovanja ne iskoristi voznu kartu, ima pravo na vraćanje naknade za prijevoz za nepropotovani dio puta u skladu s tarifom.

Članak 14.

Ako putnik zbog kašnjenja vlaka, za koji nije odgovoran, tijekom prijevoza izgubi vezu na priključak ili zbog izostanka vlaka ili smetnje u prometu bude spriječen nastaviti putovanje (prekid prometa), ima pravo:

1. zahtijevati da ga prijevoznik prvim sljedećim vlakom preveze do odredišnog kolodvora ili, ako prvi sljedeći vlak nije pogodan, da ga bez naplate dodatne naknade za prijevoz preveze na neki drugi način,
2. zahtijevati da ga prijevoznik prvim pogodnim vlakom s prtljagom besplatno vrati u polazni kolodvor te da mu vrati plaćenu naknadu za prijevoz bez umanjenja,
3. odustati od daljnje putovanja i za neprijeđeni dio puta zahtijevati od prijevoznika vraćanje naknade za prijevoz bez umanjenja,
4. zahtijevati produljenje roka valjanosti prijevozne isprave za vrijeme dok traju okolnosti iz stavka 1. ovoga članka,
5. zahtijevati plaćanje troškova noćenja u hotelu B kategorije, odnosno drugom odgovarajućem objektu, ako postoji mogućnost nastavka putovanja sljedeći dan.

Članak 15.

Za izgubljene prijevozne isprave naknada za prijevoz ne vraća se i u zamjenu ne ispostavlja se nova isprava.

2. Prijevoznikova odgovornost

Članak 16.

Prijevoznik ili osoba koja po njegovu nalogu radi na prijevozu odgovaraju za štetu koja nastane zbog smrti, tjelesne ozljede ili duševne boli putnika prouzrokovane nezgodom od početka do završetka putovanja željeznicom te za štetu nastalu zbog kašnjenja vlaka ili prekida prometa.

Članak 17.

Prijevoznik ili osoba koja po njegovu nalogu radi, nije odgovoran za posljedice iz članka 16. ovoga Zakona ako je nesreća ili nezgoda prouzrokovana krivnjom putnika ili uzrokom koji se nije mogao

predvidjeti, izbjeći ili otkloniti.

Članak 18.

Za štetu nastalu zbog kašnjenja vlaka ili prekida prometa prijevoznik nije odgovoran ako dokaže da kašnjenje vlaka ili prekid prometa nisu prouzrokovani njegovom namjerom ili grubom nepažnjom.

Za štetu nastalu zbog kašnjenja vlaka ili prekida prometa prijevoznik odgovara do iznosa dvostruke naknade za prijevoz ako kašnjenje ili prekid nisu prouzrokovani njegovom namjerom ili grubom nepažnjom.

Članak 19.

Za štetu koja nastane zbog smrti, oštećenja zdravlja ili ozljeda putnika, prijevoznik odgovara po općim propisima o odgovornosti za štetu.

Članak 20.

Zahtjev za naknadu štete zbog kašnjenja vlaka ili prekida prometa mora se podnijeti u roku od 30 dana od kada je putovanje završeno ili kada je trebalo biti završeno.

Ako se zahtjev ne podnese u roku navedenome iz stavka 1. ovoga članka, putnik gubi pravo na podnošenje zahtjeva za naknadu štete.

III. PRIJEVOZ PRTLJAGE

1. Ugovor o prijevozu prtljage

Članak 21.

Prijevoznik na zahtjev putnika mora primiti na prijevoz prtljagu i uz naknadu prevesti ju vlakom kojim putnik putuje ili uz njegov pristanak, drugim pogodnim vlakom.

Za primljenu i otpremljenu prtljagu prijevoznik mora putniku ispostaviti pisanu potvrdu (prtljažnicu).

Članak 22.

Na prijevoz prtljage odgovarajuće se primjenjuju odredbe ovoga Zakona o prijevozu stvari.

2. Ručna prtljaga

Članak 23.

Putnik u odjeljak određen za prijevoz putnika ima pravo unijeti ručnu prtljagu koja se može smjestiti na za to predviđeno mjesto i koju čuva sam.

Za prijevoz ručne prtljage ne naplaćuje se posebna naknada i ne ispostavlja se prtljažnica.

Putnik je dužan nadoknaditi prijevozniku štetu što nastane zbog svojstva ili stanja ručne prtljage osim ako su svojstva ili stanje prtljage bili poznati prijevozniku.

Članak 24.

Za gubitak ili oštećenje ručne prtljage prijevoznik ne odgovara, osim ako putnik dokaže da je do gubitka ili oštećenja došlo zbog namjere ili grube nepažnje prijevoznika ili osoba koje rade po njegovu nalogu.

Nastane li gubitak ili oštećenje uz uvjete u kojima dođe do smrti, oštećenja zdravlja ili ozljede putnika, prijevoznik odgovora za ručnu prtljagu, osim ako dokaže da je šteta prouzrokovana višom silom ili radnjom putnika.

Članak 25.

Visina naknade za gubitak ili oštećenje ručne prtljage može iznositi najviše 4.200 kuna po jednom putniku.

Članak 26.

Prijevoznik ne odgovara za štetu zbog gubitka ili oštećenja ručne prtljage ako mu putnik ne stavi zahtjev za naknadu štete odmah nakon što se putovanje završi.

Iznimno, ako šteta nastane zbog prometne nesreće ili drugih uzroka zbog kojih putnik ne može podnijeti zahtjev u roku iz stavka 1. ovoga članka, zahtjev se mora podnijeti čim to postane moguće, a najkasnije u roku od 30 dana od dana kad se putovanje završi ili kad bi trebalo biti završeno.

IV. PRIJEVOZ STVARI

1. Ugovor o prijevozu stvari

Članak 27.

Ugovorom o prijevozu stvari prijevoznik se obvezuje stvar prevesti do odredišnog kolodvora i predati je primatelju, a pošiljatelj se obvezuje prijevozniku za to isplatiti ugovorenu naknadu za prijevoz.

Ugovor o prijevozu sklopljen je kad prijevoznik primi na prijevoz stvar s teretnim listom.

Primitak se potvrđuje stavljanjem žiga s nadnevkom otpremnoga kolodvora na teretni list.

Potvrda primitka na teretnom listu dokaz je da je ugovor o prijevozu sklopljen.

Na primjerku teretnog lista koji se predaje pošiljatelju (duplikat teretnog lista) prijevoznik mora potvrditi nadnevak, a za lako pokvarljivu stvar i živu životinju i sat primitka na prijevoz.

Duplikat teretnoga lista nema valjanost teretnog lista koji prati pošiljku, ali pošiljatelju služi kao dokaz da je ugovor o prijevozu sklopljen.

Članak 28.

Prijevoznik ne može primiti na prijevoz stvar ako je prijevoz takve stvari zabranjen zakonom ili drugim propisom.

Stvar za koju je propisano da se može prevoziti samo uz određene uvjete, može se primiti na prijevoz ako su oni ispunjeni.

Članak 29.

Pošiljatelj odgovara za štetu koju prouzrokuje osobama, sredstvima i drugim stvarima djelovanjem svojstava stvari koju je predao na prijevoz ako prijevozniku ta svojstva nisu niti bi mogla biti poznata.

2. Teretni list

Članak 30.

Pošiljatelj za svaku pošiljku prijevozniku mora predati teretni list.

Teretni list popunjava se u pet primjeraka prema uputama na njegovoj poleđini. Uzorak teretnog lista propisuje i tiska isključivo prijevoznik.

Članak 31.

Teretni list mora sadržavati:

1. naznaku odredišnoga kolodvora,
2. ime i prezime ili naziv primatelja i njegovu adresu,
3. naznaku količine, vrste i mase stvari,
4. ime i prezime ili naziv pošiljatelja te njegovu adresu,
5. žig s nadnevkom otpremnog kolodvora,
6. prijevozne i druge troškove,
7. popis isprava koje se prilažu uz teretni list.

Teretni list može sadržavati i odredbe "po naredbi" ili glasiti na donositelja, s time da se teretni list po naredbi prenosi indosamentom, a teretni list na donositelja predajom.

Teretni list može sadržavati dostavni rok i druge podatke.

Članak 32.

Za svaku pošiljku predaje se poseban teretni list, osim ako je riječ o stvarima za tovarenje kojih je zbog njihovih dimenzija potrebno više vagona ili ako se drukčije ugovori.

Članak 33.

Pošiljatelj je odgovoran za točnost podataka i izjava koje unosi u teretni list i za točnost podataka i izjava koje na njegov zahtjev unese prijevoznik.

3. Prijevozni troškovi i pouzeće

Članak 34.

Prijevozne troškove (naknada za prijevoz, dodatak na naknadu za prijevoz, naknadu za posebne usluge i sl.) i druge troškove koji nastanu tijekom prijevoza plaća pošiljatelj po tarifi koja se primjenjuje na dan sklapanja ugovora o prijevozu ili primatelj ako iskupi teretni list, a pošiljatelj nije preuzeo na sebe plaćanje troškova.

Prijevoznik u teretni list mora unijeti svote prijevoznih troškova iz stavka 1. ovoga članka i druge izdatke koji se plaćaju u gotovu.

Članak 35.

Ugovorom se može predvidjeti pošiljateljevo pravo da izdavanje pošiljke primatelju uvjetuje isplatom određene svote (pouzeće).

4. Provjeravanje i utvrđivanje mase i sadržaja pošiljke

Članak 36.

Prigodom prijama stvari na prijevoz prijevoznik ima pravo provjeriti odgovara li pošiljka podacima u teretnom listu i jesu li ispunjeni posebni uvjeti za prijevoz te stvari.

Masu i sadržaj pošiljke prijevoznik može provjeriti na svakom kolodvoru ako to zahtijevaju prometne potrebe, carinski ili drugi propisi.

Članak 37.

Prijevoznik na pošiljateljev zahtjev upisan u teretnom listu mora ustanoviti masu i broj komada ako su vage koje stoje na raspolaganju dostatne, a narav stvari i prometne prilike to omogućuju.

Ako se masa ne može ustanoviti u otpremnom kolodvoru, ustanovit će se na prvome prikladnome usputnom kolodvoru.

Ako pošiljatelj nije nazočan prilikom ustanovljavanja mase i broja komada pošiljke iz stavka 1. i 2. ovoga članka, glede njegovih daljnjih prava, obveza i odgovornosti, smatra se kao da je bio nazočan.

Članak 38.

Prijevoznik ustanovljenu masu i broj komada pošiljke u pogledu stvari koje je utovarao pošiljatelj mora upisati u teretni list i ovjerovati ga.

Za ustanovljivanje mase i broja komada korisnik prijevoza plaća ugovorenu naknadu.

Ako se ustanovi da masa i broj komada ne odgovaraju navodima iz teretnog lista, koje prijevoznik nije ovjerio, ti navodi ne mogu služiti kao dokaz protiv prijevoznika, osobito ako je vagon predan primatelju s ispravnim originalnim plombama.

Ako je prilikom predaje pošiljke primatelju ustanovljena provjerom manja količina pošiljke ili mase, iz stavka 1. ovoga članka, prijevoznik ne može biti oslobođen plaćanja naknade na nastalu štetu.

Članak 39.

Za netočno imenovanje stvari koje utječe na visinu naknade za prijevoz i za razliku u masi preko 2% prijevoznik osim naplaćene naknade za prijevoz ima pravo naplatiti još i dvostruku razliku u naknadi za prijevoz.

Članak 40.

Ako se zbog neispravnih, netočnih ili nepotpunih podataka ili izjava pošiljatelja upisanih u teretni list prevozi pošiljka sa stvarima koje su isključene od prijevoza ili sa stvarima koje se prevoze uz posebne uvjete, a ti uvjeti nisu ispunjeni, ili se krše propisi o sigurnosti prometa ili se preopterećuje

vagon (preteg), prijevoznik cijelu pošiljku ili preteg mora istovariti na prvome kolodvoru gdje je to moguće, na pošiljateljev trošak i rizik, te ga o tome obavijestiti.

U prigodi iz stavka 1. ovoga članka prijevoznik ima pravo naplatiti trostruku naknadu za prijevoz za obavljene prijevoz te pravo na naknadu štete koja zbog toga nastane.

5. Obavljanje carinskih i drugih radnji

Članak 41.

Prijevoznik tijekom prijevoza za račun korisnika prijevoza može obavljati carinske i druge propisane radnje.

Članak 42.

Pošiljatelj uz teretni list mora priložiti isprave potrebne za obavljanje radnji koje se na temelju carinskih i drugih propisa moraju obaviti prije nego se pošiljka izda primatelju.

Prijevoznik ne mora ispitati jesu li podnesene isprave točne i dostatne.

Članak 43.

Pošiljatelj odgovara prijevozniku za štetu koja nastane zbog nedostatka, netočnosti ili neispravnosti isprava ako za to nema prijevoznikove krivnje.

Prijevoznik odgovara za štetu koja nastane gubitkom ili neispravnom upotrebom isprava priloženih teretnom listu, osim ako dokaže da nije kriv za štetu.

Naknada štete u prigodi iz stavka 2. ovoga članka ne može biti veća od svote koju bi prijevoznik morao nadoknaditi da je stvar predana na prijevoz izgubljena, a ako se može ustanoviti onda u visini stvarne vrijednosti.

6. Izmjena ugovora o prijevozu

Članak 44.

Pošiljatelj uz obvezu naknade troškova ima pravo izmijeniti ugovor o prijevozu i zahtijevati:

1. da mu se stvar vrati na otpremnome kolodvoru,
2. da se prijevoz stvari zaustavi usput,
3. da se izdavanje stvari odgodi,
4. da se stvar izda nekome drugom primatelju,
5. da se stvar izda u nekome drugome odredišnom kolodvoru,
6. da se stvar vrati u otpremni kolodvor,
7. da se svote za koje je u teretnom listu naznačeno da će ih platiti primatelj naplate od njega umjesto od primatelja,
8. da se stvar naknadno optereti pouzećem ili da se svota pouzeća poveća ili smanji ili da se od

pouzeća odustane.

Zahtjev za izmjenu ugovora o prijevozu i potvrda o primitku zahtjeva moraju biti u pisanom obliku.

Članak 45.

Primatelj uz uvjete i na način iz članka 44. ovoga Zakona ima pravo izmijeniti ugovor o prijevozu ako pošiljatelj u teretnom listu naznači da primatelj ima pravo raspolagati pošiljkom ili ako mu pošiljatelj preda duplikat teretnog lista.

Članak 46.

Prijevoznik može odbiti izmjenu ugovora o prijevozu:

1. ako se u trenutku kad zahtjev prisprije na kolodvor koji bi morao izmijeniti ugovor on više ne može izmijeniti,
2. ako bi zbog izmjene ugovora došlo do poremećaja u prometu,
3. ako se izmjena ugovora protivi carinskim ili drugim propisima,
4. ako kod izmjene određivnoga kolodvora vrijednost stvari ne bi pokrila troškove prijevoza do novoga određivnog kolodvora, osim ako se ti troškovi plate odmah ili se daje jamstvo.

Članak 47.

Ako prijevoznik odbije zahtjev za izmjenu ugovora, a ne postoje razlozi iz članka 46. ovoga Zakona, odgovoran je za štetu koja nastane zbog toga.

Naknada štete u prigodi iz stavka 1. ovoga članka ne može biti veća od svote koju bi prijevoznik morao nadoknaditi da je stvar predana na prijevoz izgubljena.

7. Obavljanje prijevoza

Članak 48.

Ako narav stvari zahtijeva pakiranje ili obilježavanje, pošiljatelj je mora upakirati ili obilježiti tako da se za vrijeme prijevoza sačuva od potpunog ili djelomičnog gubitka i oštećenja i da se spriječi nanošenje štete osobama, voznim sredstvima ili drugim stvarima.

Pošiljatelj odgovara za štetu prouzrokovanu prijevozniku ili drugim osobama zbog toga što stvar uopće nije upakirana ili obilježena ili je nedostavno upakirana ili obilježena.

Članak 49.

Pošiljatelj mora utovariti stvar u utovarnom roku.

Ako se utovarni rok prekorači za više od 24 sata, prijevoznik na pošiljateljev trošak i rizik može istovariti stvar i privremeno je pohraniti ili je predati otpremniku ili javnom skladištu.

Prekorači li se utovarni rok, prijevoznik ima pravo na posebnu naknadu.

Članak 50.

Prijevoznik mora prevesti stvar u dostavnom roku.

Ako se ne ugovori dostavni rok, prijevoznik mora obaviti prijevoz u vremenu koje je uobičajeno za prijevoz takve stvari s obzirom na trajanje puta i vrstu prijevoza.

Ne ugovori li se drukčije, dostavni rok počinje teći od ponoći nakon primitka stvari na prijevoz, a za lako pokvarljivu stvar i za živu životinju predanu prije podne - od 12 sati istoga dana.

Dostavni rok ne teče za vrijeme zadržavanja pošiljke:

1. zbog provjeravanja njezina sadržaja i mase, ako je tim provjeravanjem ustanovljena netočnost navoda u teretnom listu,
2. zbog radnji carinskih, državnih ili upravnih tijela,
3. zbog izmjene ugovora o prijevozu učinjene na pošiljateljjev zahtjev,
4. zbog posebnih radnji u vezi s pošiljkom (hranjenje i pojenje živih životinja, dodavanje leda i sl.),
5. zbog drugih uzroka koji sprečavaju početak ili nastavljanje prijevoza, ako za to nije kriv prijevoznik, a nema namjere ili krajnje nepažnje.

Prijevoznik se može pozivati na produljenje dostavnoga roka zbog uzroka navedenih u stavku 4. ovoga članka samo ako je uzrok i trajanje zadržavanja pošiljke upisao u teretni list.

Dostavni je rok ispunjen ako se prije njegova isteka primatelj izvijesti o prispjeću pošiljke i ako se stvar pripremi za izdavanje, a za pošiljku o prispjeću koje se ne izvješćuje - ako se prije isteka dostavnoga roka stvar pripremi za izdavanje.

Članak 51.

Ako se ugovorom ne odredi drukčije, prijevoznik mora izvijestiti primatelja o prispjeću pošiljke, uz pravo na naknadu troškova.

Prijevoznik mora izvijestiti primatelja bez odgode čim pošiljku pripremi za izdavanje.

Pri izvješćivanju prijevoznik mora naznačiti rok u kojemu se stvar mora odnijeti.

Pretpostavlja se da je izvješćivanje učinjeno:

1. ako se obavlja preporučenim pismom - 24 sata nakon predaje pisma pošti,
2. ako se obavlja brzojavno - 12 sati nakon predaje brzojava,
3. ako se obavlja telefaksom - nakon potvrde primitka telefaksa u toku radnog vremena,
4. ako se obavlja telefonski - nakon završenog razgovora,
5. ako se obavlja izravno - predajom izvješća.

Članak 52.

Ako pri prijevozu stvari nastupe smetnje koje se mogu otkloniti prijevozom pomoćnim putem, stvar će se prevesti do odredišnoga kolodvora tim pomoćnim putem bez naplate veće naknade za prijevoz.

Ako smetnja u prijevozu ne nastane krivnjom prijevoznika, dostavni se rok računa prema stvarno upotrijebljenome prijevoznom putu.

Ako daljnji prijevoz zbog nastalih smetnji ili iz drugih razloga nije moguć, pošiljatelj može raskinuti ugovor o prijevozu, ali prijevozniku mora platiti naknadu za prijevoz za obavljene prijevoz i troškove predviđene tarifom.

Pošiljatelj u teretnom listu unaprijed može dati uputu za slučaj ako bi se pojavila smetnja pri prijevozu.

Članak 53.

Smetnja pri izdavanju pošiljke postoji:

1. ako se primatelj ne može pronaći,
2. ako primatelj odbije primiti pošiljku,
3. ako se teretni list ne iskupi u predviđenom roku,
4. ako izdavanje zabrani mjerodavno državno ili upravno tijelo.

Prijevoznik bez odgode i na najbrži način mora izvijestiti pošiljatelja o smetnji pri izdavanju i od njega zatražiti uputu.

Ako pošiljateljeva uputa ne prisprije u primjerenome roku ili ako se uputa ne može izvršiti ili ako nije moguće izvijestiti pošiljatelja, prijevoznik ima pravo stvari privremeno pohraniti, na pošiljateljev trošak i rizik. Tada prijevoznik odgovara kao čuvar.

U prigodi iz stavka 3. ovoga članka prijevoznik ima pravo na pošiljateljev trošak i rizik stvar predati otpremniku ili javnome skladištu, uz odgovornost za njihov odabir.

Prijevoznik bez odgode mora izvijestiti pošiljatelja o obavljenim radnjama iz stavka 3. i 4. ovoga članka.

Članak 54.

Prijevoznik na odredišnome kolodvoru koji označi pošiljatelj, mora izdati primatelju teretni list i stvar nakon što on potvrdi njihov primitak i uplati svote naznačene u teretnom listu.

Isti učinak kao i izdavanje stvari primatelju ima prijevoznikova predaja stvari drugome prijevozniku, javnom skladištu, otpremniku, carinskim ili drugim tijelima te privremena pohrana stvari u prigodama što ih određuje ovaj Zakon.

Teretni list i stvar izdaju se donositelju izvješća o prispijeću stvari, na kojemu primatelj potvrđuje primitak.

Članak 55.

Ako prijevoznik ili nositelj prava ustanovi ili posumnja da postoji djelomičan gubitak ili oštećenja stvari primljene na prijevoz, prijevoznik odmah mora sastaviti zapisnik o očevidu i ustanoviti stanje, a prema potrebi i masu stvari te uzrok i visinu štete ako je to moguće, navodeći i vrijeme kad se i uz koje se okolnosti šteta dogodila.

Prijevoznik izdaje nositelju prava primjerak zapisnika o očevidu.

Ako je to moguće, prijevoznik gubitak ili oštećenje stvari mora ustanoviti u nazočnosti nositelja prava, a ako je potrebno, i u nazočnosti jednoga ili više vještaka ili svjedoka.

Ne ustanovi li se očevidom učinjenim na zahtjev nositelja prava nikakva šteta, ili se ustanovi samo šteta koju je prijevoznik već priznao, nositelj prava mora nadoknaditi nastale troškove.

Članak 56.

Nositelj prava bez posebnoga dokazivanja može smatrati da je stvar izgubljena ako nije bila izdana primatelju ili pripremljena za izdavanje u roku od 30 dana nakon isteka dostavnoga roka.

Ako se stvar pronađe u roku od jedne godine nakon isplate naknade štete, prijevoznik o pronalasku stvari pisano odmah mora izvijestiti nositelja prava.

U roku od 30 dana nakon primitka izvješća o pronalasku stvari nositelj prava može zahtijevati da mu se stvar izda na bilo kojem kolodvoru uz plaćanje naknade za prijevoz od prvobitnoga otpremnog kolodvora do kolodvora u kojem se zahtijeva izdavanje.

Ako preuzme pronađenu stvar, nositelj prava primljenu naknadu štete, nakon odbitka troškova koji su možebitno bili obuhvaćeni njome mora vratiti, ali zadržava pravo na potraživanje naknade štete zbog prekoračenja dostavnog roka.

Ako nositelj prava nije podnio zahtjev prema stavku 3. ovoga članka, prijevoznik može slobodno raspolagati sa stvari.

8. Odnošenje i prodaja stvari

Članak 57.

Primatelj mora odnijeti stvar u roku za odnošenje, i to u redovitome radnom vremenu koje je određeno za određeni kolodvor.

Ako se rok za odnošenje prekorači za više od 24 sata, prijevoznik na primateljev trošak i rizik može istovariti stvar i privremeno je pohraniti ili je predati otpremniku, javnom skladištu ili drugom prijevozniku radi dostave primatelju, uz odgovornost za njihov odabir.

Prekorači li se rok za odnošenje, prijevoznik ima pravo na posebnu naknadu, koju određuje tarifa.

Članak 58.

Prijevoznik, postupajući kao dobar gospodarstvenik, ima pravo i dužnost:

1. odmah prodati stvar koja se ne može izdati, a koja se prema ocjeni određirnoga kolodvora lako kvari, žive životinje ili stvar koja se prema mjesnim prilikama ne može privremeno pohraniti niti predati otpremniku ili javnom skladištu,
2. u roku od 30 dana nakon isteka roka za odnošenje prodati stvar koja se ne može izdati i koju pošiljatelj ne uzima natrag,
3. prije isteka roka iz točke 2. ovoga stavka prodati stvar ako bi se njezina vrijednost zbog duljeg ležanja nerazmjerno smanjila ili ako troškovi ležanja ne bi bili u razmjeru s njezinom vrijednosti.

Prijevoznik o namjeravanoj prodaji bez odgode mora izvijestiti pošiljatelja ako je to prema okolnostima moguće.

Prijevoznik sastavlja zapisnik o prodaji i jedan primjerak šalje pošiljatelju.

Prijevoznik svotu što je dobije prodajom, nakon odbitka troškova koji još nisu plaćeni i izdataka što nastanu u vezi s prodajom, mora staviti na raspolaganje pošiljatelju.

Ako svota dobivena prodajom nije dostatna za pokriće tih troškova i izdataka, pošiljatelj mora doplatiti razliku.

Ako primatelj iskupi teretni list a ne odnese stvar u roku za odnošenje, prijevoznik će ga još jednom pozvati da stvar odnese i priopćiti mu da stvar leži na njegov trošak i rizik.

Ako primatelj ni nakon ponovljenoga poziva u daljnjem roku od 30 dana ne odnese stvar, prijevoznik prema odredbama stavka 1. do 5. ovoga članka stvar može smjestiti ili prodati.

9. Prijevoznikova odgovornost

Članak 59.

Prijevoznik koji primi stvar na prijevoz s teretnim listom odgovara za izvršenje prijevoza na cijelome prijevoznom putu, sve do izdavanja stvari primatelja.

Prijevoznik odgovara za štetu što nastane tijekom prijevoza zbog potpunoga ili djelomičnog gubitka ili oštećenja stvari te za štetu nastalu zbog prekoračenja dostavnog roka.

Prijevoznik odgovara za štetu koju uzrokuju osobe koje po njegovu nalogu rade na prijevozu.

Članak 60.

Prijevoznik odgovara za štetu nastalu zbog gubitka ili oštećenja stvari te zbog prekoračenja dostavnog roka, osim ako dokaže da je šteta nastala zbog radnji ili propusta korisnika prijevoza, svojstava stvari ili nekih drugih uzroka koji se nisu mogli predvidjeti, izbjeći ili ukloniti.

Članak 61.

Prijevoznik se oslobađa od odgovornosti ako gubitak ili oštećenje stvari nastane zbog posebne opasnosti koja je u vezi s jednom ili više niže navedenih okolnosti:

1. s prijevozom koji se obavlja u otvorenom vagonu na temelju postojećih propisa ili sporazuma postignutoga s pošiljateljem i navedenoga u teretnom listu,
2. s time što stvar nije upakirana ili nije dostatno upakirana te je zbog tih nedostataka po svojoj naravi izložena gubitku ili oštećenju,
3. s utovarom stvari, neispravnim tovarenjem i istovarom, kad utovar ili istovar obavlja pošiljatelj ili primatelj na temelju postojećih propisa ili ugovora sklopljenoga s pošiljateljem ili primateljem,
4. s naravi stvari koja je po svojim svojstvima osobito izložena potpunomu ili djelomičnom gubitku ili oštećenju zbog lomljenja, rđanja, truljenja, studeni, topline, curenja, sušenja, rasipanja ili slično,
5. s time što je stvar koja je isključena od prijevoza ili se prima na prijevoz uz posebne uvjete predana na prijevoz s neispravnim, netočnom ili nepotpunom naznakom ili što pošiljatelj ne

poduzima mjere opreza koje su propisane za stvar koja se prima na prijevoz uz posebne uvjete,

6. s posebnom opasnosti kojoj su izložene žive životinje kod prijevoza,

7. s prijevozom živih životinja ili drugih stvari koji se na temelju tarife ili sporazuma s pošiljateljem navedenoga u teretnom listu mora obaviti uz pratnju, ako gubitak ili oštećenje nastanu zato što pratitelj propusti ukloniti opasnost u vezi s prijevozom te pošiljke.

Članak 62.

Ustanovi li prijevoznik da je prema okolnostima gubitak ili oštećenje moglo nastati u vezi s jednom ili više posebnih opasnosti navedenih u članku 61. ovog Zakona, pretpostavlja se da šteta proizlazi odatle.

Ta se pretpostavka ne primjenjuje u prigodi predviđenoj u članku 61. stavku 1. točki 1. ovog Zakona ako je došlo do očitoga nedostatka ili gubitka cijelih komada.

Nositelj prava može dokazivati da šteta uopće nije nastala ili da djelomice nije nastala u vezi s bilo kojom od tih okolnosti.

Članak 63.

Kad je riječ o stvari koja zbog svoje osobite naravi pri prijevozu redovito gubi u masi, prijevoznik odgovara samo za dio gubitka koji prelazi 2% mase ili količine robe primljene na prijevoz.

Prijevoznik se ne može pozivati na ograničenje odgovornosti iz stavka 1. ovoga članka ako nositelj prava dokaže da gubitak nije nastao zbog uzroka koji povlače prirodan gubitak u masi stvari i kod potpunoga gubitka stvari.

Članak 64.

Ako prijevoznik nositelju prava mora platiti naknadu štete za potpun ili djelomičan gubitak, vrijednost stvari računa se po tržišnoj cijeni, a ako je cijena stvari određena, po određenoj cijeni.

Cijena se određuje po mjestu i vremenu primanja stvari na prijevoz.

Naknada štete koju prijevoznik plaća za gubitak ili oštećenje stvari ne može biti veća od 2,00 kune po kilogramu bruto mase izgubljene ili oštećene stvari.

Ako je stvar oštećena, prijevoznik nositelju prava mora platiti samo svotu za koju je vrijednost stvari smanjena.

Ako zbog oštećenja cijela pošiljka ili samo jedan njezin dio izgubi na vrijednosti, naknada štete ne može premašiti svotu koja bi se platila kad bi cijela pošiljka bila izgubljena, odnosno kad bi bio izgubljen onaj dio koji je izgubio na vrijednosti.

Osim naknade štete za stvar prijevoznik mora nadoknaditi naknadu za prijevoz, carinske pristojbe i druge troškove u vezi s prijevozom izgubljene stvari.

Članak 65.

Dokaže li nositelj prava da je zbog prekoračenja dostavnog roka pretrpio štetu, prijevoznik mora platiti dokazanu štetu, ali najviše do dvostruke naknade za prijevoz.

Ako se stvar izgubi, ne može se zahtijevati naknada štete zbog prekoračenja dostavnoga roka.

Ako se stvar djelomično izgubi, plaća se naknada štete za prekoračenje dostavnog roka do visine naknade štete koja otpada na onaj dio pošiljke koji nije izgubljen.

Pri oštećenju prema okolnostima mora se platiti naknada štete za prekoračenje dostavnoga roka, osim naknade štete predviđene u članku 64. ovoga Zakona.

Ako je prekoračen dostavni rok, a osim toga stvar je i oštećena ili djelomično izgubljena, ukupna naknada štete ne može biti veća od naknade štete koja bi se platila kod potpunoga gubitka stvari.

Članak 66.

Zahtjev za naknadu štete kod prekoračenja dostavnoga roka mora se podnijeti najkasnije u roku od godinu dana nakon izdavanja stvari.

Ako se zahtjev za naknadu štete ne postavi u roku iz stavka 1. ovoga članka, nositelj prava potraživanja gubi pravo na podnošenje zahtjeva za naknadu štete.

Članak 67.

Prijevoznik se može pozivati na odredbe iz članka 64. i 65. ovoga Zakona samo ako dokaže da štetu nije prouzrokovao namjerno ili grubom nepažnjom.

Članak 68.

Ako pošiljatelj pri predaji stvari na prijevoz u teretnom listu naznači svotu za posebno osiguranje urednog izdavanja, osim naknade štete predviđene u članku 64., 65. i 66. ovoga Zakona može zahtijevati i naknadu za drugu dokaznu štetu do visine naznačene svote osiguranja.

V. MJEŠOVITI PRIJEVOZ

Članak 69.

Ako se na temelju ugovora s pošiljateljem prijevoz obavlja uz sudjelovanje prijevoznika iz raznih grana prometa (mješoviti prijevoz), prijevoznik koji je sklopio ugovor odgovara za štetu prema onim propisima o naknadi štete koji vrijede za prijevoznika na dijelu puta na kojem nastane šteta.

Ako se prijevoznik u obavljanju prijevoza bez pošiljateljeva znanja koristi prijevoznicima iz drugih grana prometa, prijevoznik koji je sklopio ugovor odgovara za štetu prema odredbama ovoga Zakona bez obzira na čijem dijelu puta nastane šteta, ako je to za korisnika prijevoza pogodnije.

VI. PRIGOVOR

Članak 70.

Tražbine iz ugovora o prijevozu nositelj prava može ostvariti podnošenjem prigovora prijevozniku u pisanom obliku na način predviđen tarifom.

Uz zahtjev potrebno je priložiti isključivo originalnu dokumentaciju.

Ako je prijevoznikov odgovor na prigovor za nositelja prava nepogodan, on svoje pravo može pokušati ostvariti pred sudom ako mu u roku od 15 dana nakon dostave prigovora prijevoznik ne isplati zahtjevanu naknadu štete. Pri tome nositelj prava mora pružiti pisane dokaze da se prethodno

obraćao prijevozniku sa zahtjevom za naknadu štete.

Ako nositelj prava takav dokaz ne pruži, sud će takvu tužbu odbaciti kao preuranjenu.

Članak 71

Pravo na prigovor, odnosno tužbu za naknadu štete na temelju ovoga Zakona ima:

1. putnik - ako se radi o prijevozu putnika i prtljage,
2. pošiljatelj - dok ima pravo raspolagati stvarima i ako je riječ o tražbini s temelja pouzeća,
3. primatelj - od trenutka primanja teretnog lista.

Prigovor, odnosno tužbu može podnijeti i druga osoba ako je na nju prešla tražbina osobe iz stavka

1. ovoga članka prema prijevozniku.

Članak 72.

Pravo prema prijevozniku koje proizlazi iz ugovora o prijevozu stvari i prtljage prestaje kad nositelj prava primi pošiljku.

Iznimno, pravo tražbine iz stavka 1. ovoga članka ne prestaje:

1. kad nositelj prava dokaže da je štetu prouzrokovao prijevoznik namjerno ili grubom nepažnjom,
2. kad je riječ o djelomičnome gubitku ili oštećenju:

a) ako se djelomičan gubitak ili oštećenje ustanovi u skladu s odredbama ovoga Zakona prije nego što nositelj prava primi pošiljku ili u trenutku primanja,

b) ako se prijevoznikovom krivnjom propusti ustanovljivanje koje bi se moralo obaviti prema odredbama ovoga Zakona,

3. kad nositelj prava kod primanja pošiljke ne može opaziti oštećenja ili djelomični gubitak.

Ako se zahtjev za ustanovljivanje oštećenja, odnosno djelomičnog gubitka u skladu s odredbama ovoga Zakona stavi odmah nakon otkrića štete ali najkasnije od tri dana za prtljagu, odnosno sedam dana za stvari računajući od dana primitka i ako se dokaže da se šteta dogodila u vremenu između primitka na prijevoz i izdavanja pošiljke.

4. kad se tražbina odnosi na vraćanje plaćenih svota ili pouzeća.

VII. ZASTARA TRAZBINA

Članak 73.

Tražbine iz ugovora o prijevozu zastarijevaju:

1. tražbine zbog više ili manje naplaćene naknade za prijevoz, naknade za posebne usluge, vagoniska dangubnina, najam vagona, dodatak za naknadu za prijevoz i drugi troškovi - za godinu dana,
2. tražbina zbog smrti, oštećenja zdravlja i ozljede putnika - za dvije godine,

3. sve druge tražbine - za godinu dana, ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.

Članak 74.

Zastara počinje teći:

1. kod prijevoza putnika - od sljedećeg dana nakon isteka roka valjanosti vozne karte,
2. kod tražbina zbog smrti, oštećenja zdravlja, tjelesne ozljede ili duševne boli putnika - od dana saznanja za štetu,
3. kod tražbina zbog djelomičnog gubitka stvari ili prtljage i zbog prekoračenja dostavnoga roka - od sljedećeg dana nakon izdavanja stvari ili prtljage,
4. kod tražbina zbog potpunog gubitka stvari - nakon što proteče trideset dana od dana kada istekne dostavni rok,
5. kod tražbina zbog potpunoga gubitka prtljage
- nakon što protekne četrnaest dana od dana kad istekne dostavni rok,
6. kod tražbina zbog više ili manje plaćenih svota
- od dana plaćanja, a ako nije bilo plaćanja - od dana izdavanja pošiljke,
7. kod tražbina zbog više ili manje plaćenih svota ako pošiljatelj položi svotu u ime prijevoznih troškova koji se ne mogu točno ustanoviti pri predaji stvari na prijevoz, već se naknadno obračunavaju - od dana obračuna prijevoznika s pošiljateljem,
8. kod tražbine svote koju je primatelj platio umjesto pošiljatelja ili koju plati pošiljatelj umjesto primatelja i koju prijevoznik mora vratiti nositelju prava - od dana podnošenja reklamacije,
9. kod tražbine koja se odnosi na pouzeće - nakon što protekne trideset dana od dana kad istekne dostavni rok,
10. kod tražbine viška koji preostane nakon namirenja tražbine kad prijevoznik proda stvar - od dana kad se prodaja obavi,
11. kod tražbina koje nastanu zbog toga što prijevoznik obavi isplatu za korisnika prijevoza carinskom tijelu - od dana isplate,
12. u svim drugim prigodama - od sljedećeg dana nakon nastanka tražbine.

Članak 75.

Zastara se prekida kad se prijevozniku dostavi pisani prigovor i nastavlja teći od dana kad se nositelju prava pošalje pisani odgovor na prigovor i kad mu se vrate isprave priložene uz njega.

Naknadni prigovori o istom predmetu ne prekidaju tijek zastare.

Zastara nikako ne može nastupiti prije nego što protekne rok od 30 dana nakon primitka odgovora na prigovor.

VIII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 76.

Odredbe ovoga Zakona neće se primjenjivati na ugovore o prijevozu sklopljene prije njegova stupanja na snagu i na sporove što proisteknu iz tih ugovora.

Članak 77.

Uprava Društva HŽ-Hrvatske željeznice dužna je uskladiti postojeću Tarifu s odredbama ovoga Zakona u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 78.

Na sve odnose iz ugovora o prijevozu putnika i stvari koji nisu uređeni ovim Zakonom primjenjuju se odredbe Zakona o obveznim odnosima.

Članak 79.

Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o ugovorima o prijevozu u željezničkom prometu ("Narodne novine", br. 53/91.).

Članak 80.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Narodnim novinama".

Klasa: 341-05/95-01/03
Zagreb, 2. listopada 1996.

ZASTUPNIČKI DOM
SABORA REPUBLIKE HRVATSKE

Predsjednik
Zastupničkog doma Sabora
akademik Vlatko Pavletić, v. r.